

Odjeljenje za zdravstvo Brčko Distrikt BiH
KLINIČKI PUT ZA HIPERTENZIJU

Ime i prezime

JMB

Adresa:

Telefon:

E mail

SLUŽBA PORODIČNE MEDICINE TIM _____

Pol M Ž

Ovaj klinički put je namijenjen primjeni kod pacijenata sa hipertenzijom

Na koji način se koristi:

KP je **multidisciplinarni** plan njege, zasnovan na dokazima proisteklim iz istraživanja, koji inkorporira međunarodne i nacionalne kliničke vodiče za pacijente sa diabetes mellitusom tip 2

- Molimo da popunite mjesto previđeno za potpis u tabeli koja slijedi. Time ćete omogućiti identificiranje osoba koje su koristile ovaj klinički put.
- Svaka stranica dokumentira aktivnosti ili zadatke koje treba provesti tokom liječenja, u cilju zbrinjavanja pacijenata sa diabetes mellitusom tip 2.
- Kada je aktivnost finalizirana, osoba koja je obavlja se mora potpisati (inicijali). Odgovornost za finaliziranje određenih aktivnosti može biti podijeljena između 2 ili više profesionalnih grupa; stoga aktivnost navedena u jednom odjeljku ne isključuje potpisivanje i neke druge discipline za istu aktivnost, ukoliko je to potrebno.
- Ukoliko je neophodno mijenjati način njege u bilo kojoj fazi kliničkog puta, te navedite na koji način se mijenja njega pacijenta; navedite objašnjenje za odstupanje; opišite aktivnosti koje ste preduzeli kao rezultat na suprotnoj strani, u "odjeljku za odstupanje" koji se nalazi na zadnjoj. Morate potpisati, datirati i evidentirati vrijeme za sva identificirana odstupanja.
- Klinički put bi trebalo koristiti kao vodič za osiguravanje pružanja adekvatne njege, od strane odgovarajuće osobe, u pravo vrijeme i na pravi način. Ne treba ga slijepo pratiti. Uvijek treba koristiti kliničku procjenu.
- Unesite podatke o bilo kakvoj dodatnoj njezi pruženoj pacijentu, koja nije već obuhvaćena kliničkim putem.
- Dokumentacija mora biti tačna i sveobuhvatna kako bi zadovoljila zakonske norme.
- Potrebno je popuniti sve odjeljke..
- KP treba pohraniti u karton pacijenta.
- Ukoliko imate bilo kakvih pitanja u vezi sa korištenjem kliničkog puta, stupite u kontakt sa svojim prvim prepostavljenim.

Molimo da obavezno unesete ime i prezime, poziciju, uzorak potpisa, uključujući i inicijale, za buduće reference unutar kliničkog puta.

Ime i prezime (štampanim slovima)	Pozicija	Potpis	Inicijali	Telefon

	Urađeno		Vremenski okvir	Nalaz	Med. sestra /tehničar – potpis i datum
	Da	Ne			
Zakazivanje pacijenta/ pacijentice	☐	☐			
Evidencija ličnih podataka i sestrinska anamneza	☐	☐			
Određivanje BMI (na 6 mjeseci)	☐	☐			
Mjerenje obima struka	☐	☐			
Kontrolno mjerenje pritiska (u skladu sa algoritmom)	☐	☐			
Mjerenje GUK-a glukometrom (u skladu sa vodičem)	☐	☐			
EKG snimanje (u skladu sa vodičem)	☐	☐			
Mjerenje ukupnog holesterola i triglicerida (u skladu sa vodičem)	☐	☐			
Nefarmakološki tretman: Savjet o promjeni stila života	☐	☐			
✓ Informisanje pacijenta o njegovoj bolesti	☐	☐			
✓ Edukacija o ishrani	☐	☐			
✓ Edukacija o fizičkoj aktivnosti	☐	☐			
✓ Edukacije pacijenta i porodice o samokontroli GUK –a (u skladu sa vodičem)	☐	☐			
✓ Konzumiranje alkoholnih pića	☐	☐		Količina	
✓ Pušač	☐	☐		od kada ? br. cigareta?	
Savjet o značaju redovnog uzimanja terapije	☐	☐			
Prijava oboljenja i evidencija registar	☐	☐	1x godišnje	Datum	
Odstupanje:	Razlozi odstupanja:				

	Urađeno		Nalaz	Ljekar - potpis i datum
	DA	NE		
Anamneza	☐	☐		
Klinički pregled	☐	☐		
Mjerenje KP	☐	☐		
Procjena KV rizika	Visok _____	Nizak _____		
Primjenjen algoritam u potpunosti	DA	NE	Ako NE- navesti razlog	
Savjet o promjeni stila života	☐	☐		
✓ Informisanje pacijenta o njegovoj bolesti	☐	☐		
✓ Edukacija o ishrani	☐	☐		
✓ Edukacija o fizičkoj aktivnosti	☐	☐		
✓ Konzumiranje alkoholnih pića	☐	☐		
✓ Bivši pušač	☐	☐		
✓ Pušač – ako DA savjetovanje o prestanku	☐	☐		
✓ Savjet o značaju redovnog uzimanja terapije	☐	☐		
Prijava oboljenja i evidencija registar 1 x godišnje	☐	☐	Datum-	
Ordinirana terapija	Naziv lijeka i doza		Datum	
Diuretik	☐	☐		
ACE - inhibitori	☐	☐		
Ca antagonist	☐	☐		
Beta blokatori	☐	☐		
Alfa blokatori	☐	☐		
Ostali				

Laboratorijski testovi (u skladu sa vodičem)	Datum	Vrijednost	1x godišnje		
✓ SE					
✓ KKS					
✓ GUK					
✓ Ukupni holesterol, Trigliceridi					
✓ Kreatinin					
✓ CRP					
✓ Urin					
Drugi testovi (u skladu sa vodičem)	Datum	Opis			
✓ EKG					
✓ Fundus					
✓ EHO abdomena					
✓ RTG srca i pluća					
Dodatni laboratorijski testovi (u skladu sa vodičem)	Datum	Vrijednost			
✓ Fibrinogen					
✓ Elektroliti u serumu					
✓ LDL					
✓ HDL					
Dodatni drugi testovi (u skladu sa vodičem)	Datum	Opis			
✓ Drugi u dogovoru sa spec. Internistom – kardiologom					

Ostali laboratorijski i drugi testovi - navesti (u skladu sa vodičem)	Datum	Opis	Prema indikacijama		
Specijalističke konsultacije	DA	NE	Datum		
✓ Internista	☐	☐	Min. 1x godišnje		
✓ Okulista	☐	☐			
✓ Internista kardiolog	☐	☐			
✓ Internista endokrinolog	☐	☐			
✓ Internista nefrolog	☐	☐			
✓ Vaskularni hirurg	☐	☐			
✓ Neurolog	☐	☐			
Upućen na hospitalizaciju	☐	☐	Prema indikacijama		
✓	☐	☐		Datum upućivanja	
✓	☐	☐		Datum upućivanja	
✓ Bolnička otpusnica	☐	☐			
Kućna posjeta	☐	☐	Prema indikacijama		
✓ Kućna posjeta ljekara	☐	☐			
✓ Kućna posjeta patronažne sestre	☐	☐			
Predled interniste (kardiologa):	Komentar i preporuka za dalje liječenje:				

Odstupanja od kliničkog puta (navesti)	Datum	Razlozi za odstupanja i komentari	Potpis Ijekara

KONTROLNI PREGLEDI

Pacijent se vraća u svoj tim porodične medicine uz telefonski kontakt sa specijalistom

Plan liječenja:

Sljedeći kontrolni pregled zakazan - internista	Sljedeći kontrolni pregled zakazan - PM

SAMOMJERENJE KRVNOG PRITISKA	Datum	
	Pritisak	

Inicijali ljekara   Potpis   Datum

Plan liječenja:

Sljedeći kontrolni pregled zakazan - internista	Sljedeći kontrolni pregled zakazan - PM

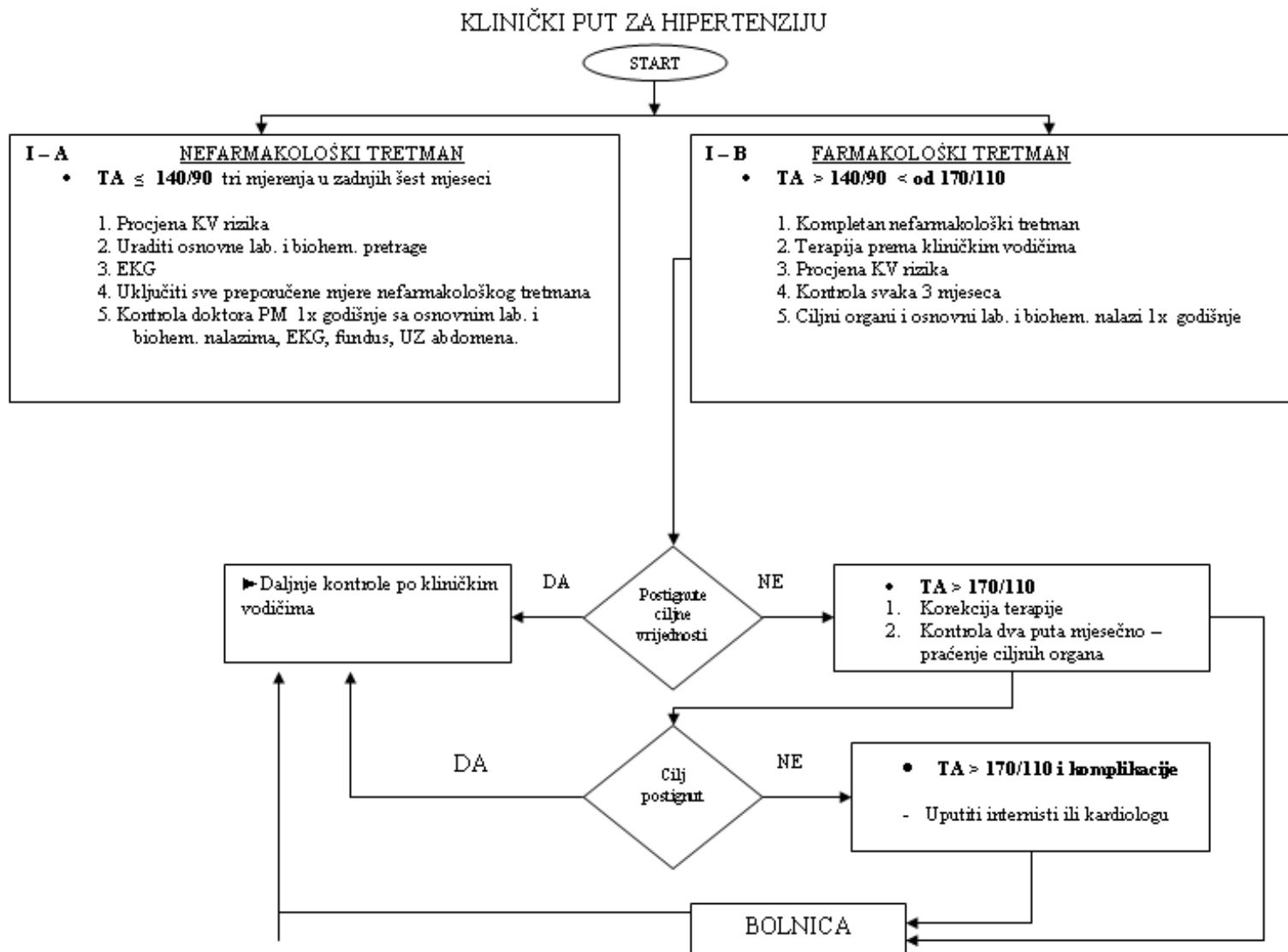
SAMOMJERENJE KRVNOG PRITISKA	Datum	
	Pritisak	

Inicijali ljekara   Potpis   Datum

Sljedeći kontrolni pregled zakazan - internista	Sljedeći kontrolni pregled zakazan - PM

SAMOMJERENJE KRVNOG PRITISKA	Datum	
	Pritisak	

Inicijali ljekara   Potpis   Datum

UPUTSTVO ZA PACIJENTE - HIPERTENZIJA

Uvod

Ovaj klinički put se bavi liječenjem i terapijom lica sa hipertenzijom (visokim krvnim pritiskom) u DZ Brčko. Formular koji imate u ruci je instrument za pacijente i zdravstvene profesionalce kojim bi pomogli osobama koja pate od visokog krvnog pritiska, ali može biti od koristi i za njihove porodice ili njegovatelje i sve druge koje interesuje zdravstveno stanje takvih lica. Cijeli proces uvođenja kliničkih puteva se nalazi u pilot-fazi i svi komentari i savjeti su dobrodošli.

Klinički put ima za cilj da Vam pomogne da bolje razumijete liječenje i vrste terapija su na raspolaganju te funkcioniranju zdravstvenog sistema. Ne sadrži detaljan opis stanja visokog krvnog pritiska ili analiza ili terapija vezanih uz dato stanje. Takvi detalji su predmet diskusije sa nekim od članova tima koji je zadužen za liječenje, tj. vašim ljekarom porodične medicine ili medicinskom sestrom.

Krvni pritisak i hipertenzija

Krvni pritisak predstavlja pritisak koji krv vrši na stijenke arterija dok je srce pumpa kroz vaše tijelo. (Arterije su veliki krvni sudovi koji prenose krv, kiseonik i hranjive materije kroz tijelo). Kako srce radi, krvni pritisak skače i opada (u momentu kad srce ispumpava krv pritisak je najviši, a kada se srce puni krvlju koju treba opet da ispumpa krvni pritisak je najniži). Najviša vrijednost naziva se sistolni (gornji) pritisak, a najniža dijastolni (donji) pritisak. Krvni pritisak se piše kao sistolini pritisak kroz dijastoni pritisak i mjeri se u milimetrima žive (što se označava sa mmHg), na primjer 120/70 mmHg.

Ukoliko vam je postavljena dijagnoza hipertenzije, to znači da je vaš krvni pritisak konstantno viši nego što bi trebao biti. To je bitno, jer što je vaš krvni pritisak viši, to ste izloženiji riziku od srčanog udara (poremećaj u snabdijevanju srca krvlju) ili moždanog udara (poremećaj u snabdijevanju mozga krvlju).

Uzrok povišenog krvnog pritiska ne mora biti jasan. Uzrok djelimično može biti prekomjerna težina (ukoliko je tako), posljedica hrane koju jedete, životnih navika ili genetskih predispozicija. Ovo se naziva i esencijalna hipertenzija. Međutim, ukoliko se uzrok visokog krvnog pritiska može otkriti – na primjer, neka vrsta problema sa bubrežima mogu uzrokovati povećanje krvnog pritiska - to se naziva sekundarnom hipertenzijom.

Dijagnosticiranje visokog krvnog pritiska

Za osobu se može reći da ima visok krvni pritisak ukoliko ima sistolni krvni pritisak viši od 140 mmHg ili dijastolni krvni pritisak viši od 90 mmHg, i ukoliko su iste vrijednosti rezultat mjerjenja u više navrata. Ukoliko imate visoke vrijednosti tokom prvog pregleda, treba da zakažete još najmanje dva pregleda kako bi se vrijednosti potvrstile. Mjerjenje se obično vrši u razmaku od jednog mjeseca, ali ako vam je krvni pritisak veoma visok može biti potrebno da mjerjenje ponovite i ranije.

*Molimo Vas da čuvate i rukujete ovim kliničkim putem na način koji Vam je sugerisao
Vaš tim porodične medicine.*

Ovaj projekat je trenutno u pilot-fazi, svi komentari su dobrodošli.

Ukoliko imate dodatnih pitanja ili nedoumica molimo Vas da kontaktirate
Vaš tim porodične medicine na tel. _____

CIDA/WHO project
Strengthening health systems in BiH with focus on
primary health care/model of family medicine